

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 24827/2023
18.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Буцкић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Гордана Исаковић, адвокат из ..., ради измене одлуке о одржавању личних односа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 175/23 од 23.05.2023. године, у седници одржаној 18.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 175/23 од 23.05.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Петровцу на Млави, Судска јединица у Жагубици П2 18/22 од 10.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се уреди начин одржавања личних односа између малолетне ВВ, рођене ...2016. године у ... и малолетне ГГ, рођене ...2017. године у ... и тужене ББ, на тај начин што ће тужена проводити у друштву своје малолетне деце сваки други викенд, по половину зимског и летњег распуста, сваки други верски празник и за крсну славу родитеља, као и сваки други рођендан детета, на тај начин што ће малолетну децу тужена преузимати у ... сваког другог петка у 17,00 сати и враћати их на исто место у недељу у 18,00 сати, а у време верских празника и рођендана по договору странака, и да се овом пресудом измени пресуда Основног суда у Петровцу на Млави, Судска јединица у Жагубици П2 160/19 од 11.09.2020. године у ставу трећем изреке, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је приговор пресуђене ствари поднет од стране тужене као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је приговор литиспенденције поднет од стране тужене као неоснован. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 175/23 од 23.05.2023. године, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужене и првостепена пресуда потврђена

у ставу првом и четвртном изреке, као и решење Основног суда у Петровцу на Млави, Судска јединица у Жагубици П2 18/22 од 13.03.2023. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Основног суда у Петровцу на Млави, Судска јединица у Жагубици П2 160/19 од 11.09.2020. године, разведен је брак закључен ...2015. године између тужиоца и тужене, заједничка малолетна деца поверена оцу на старање, чување, васпитавање и издржавање ради самосталног вршења родитељског права и уређен је начин одржавања личних односа између малолетне деце и тужене мајке, на начин ближе описан у овој пресуди. Правноснажним решењем Основног суда у Петровцу на Млави, Судска јединица у Жагубици Р3 250/21 од 10.02.2022. године, одбијен је предлог предлагача, овде тужиоца за одређивање привремене мере и мајци привремено ускрати одржавање личних односа и непосредан физички контакт са малолетном децом. Малолетна ВВ уписана је у први разред основне школе ...2022. године у Према извештају Центра за социјални рад Општина Петровац и Жагубица, након обављеног разговора са тужиоцем, разлог за покретање поступка је полазак малолетне ВВ у школу, али и непромењени животни услови мајке, која још увек живи у социјалном стану, па дете не би имало потребне услове за учење, а мајка није савладала немачки језик, па не може да помаже детету у школском градиву и приметно је да деца често буду болесна након боравка код мајке, док су промене у њиховим понашању у смислу узнемирености и одбијања за основне евидентне. Породичне и материјалне прилике оца се нису промениле, запослен је, школа је у истој улици где је и његов стан у непосредној близини у Орган старатељства није успео да успостави контакт са мајком, јер није долазила у Србију и нема доказа да је унапредила своју животну ситуацију. Према извештају Центра за социјални рад Крушевац, да поред већ датог мишљења Службе за помоћ деци и омладини у ... од 26.08.2021. године и 14.11.2022. године, мал.деца су угрожена понашањем оца који се не одазива на заказане термине и не одговара на телефонске позиве, па је Окружни суд Favoriten затражио стручно мишљење породичне судске помоћи и истакнуто је да искључиво старатељство мајке тренутно највише одговара добробити деце под условом надгледања од стране надлежне Службе за помоћ деци и омладини у ..., те да уколико отац не промени свој однос према мајци може се очекивати штетно дејство на развој деце. Овај центар је мишљења да је нецелисходно изјашњавати се о измени одлуке о одређивању личних односа, будући да је у ... у току поступак одређивања старатељства над малолетном децом и да је укључена Служба за помоћ деци и омладини и предложен третман у саветовалишту, које мишљење су подржали и ЦСР Петровац и Жагубица, као и ЦСР Крушевац. Тужилац је негирао постојање поступака између странака пред органима у ..., везано за односе са малолетном децом и приказивао их је безначајним и као отац не сарађује са овим органима и не делује у добробити деце. У ... се води судски спор у који су

укључене све стране (мал.деца, мајка и отац) и овај центар је мишљења да је нецелисходно се изјашњавати о измени одлуке о одређивању личних односа, будући да је у ... у току поступак одређивања старатељства над малолетном децом.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, а имајући у виду све околности конкретног случаја и најбољи интерес мал.деце, нижестепени судови су закључили да се нису стекли услови за измену одлуке о начину одржавања личних односа мал.деце са туженом.

Према члану 3. став 1. Конвенције о правима детета (Закон о ратификацији конвенције Уједињених нација о правима детета „Службени лист СФРЈ“ - Међународни уговори број 15/90 и „Службени лист СРЈ“ – Међународни уговори број 4/96 и 2/97) у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и преузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере (став 2.).

Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. У спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета (члан 266. наведеног закона) и пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима (члан 270.).

Породичним законом је прописано да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи. Право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета (члан 61. став 1. и 2.) и у спору за заштиту права детета и спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета (члан 266. став 1). Законом није предвиђен најнижи или највиши обим контаката, већ их у одсуству споразума родитеља уређује суд у сваком индивидуалном случају прилагођавајући модел виђања најбољем интересу малолетног детета у складу са његовим развојним потребама, као и животним приликама родитеља.

Стручно мишљење органа старатељства суд је дужан да прибави и има га у виду (члан 270. Породичног закона) па је у конкретном случају одлука о одржавању личних односа донета на основу налаза органа старатељства и оцене свих околности које указују на најбољи интерес малолетне деце, а заснована је на чињеницама и образложена у судској одлуци према критеријуму најбољег интереса деце. Код утврђеног да су мал. деца угрожена понашањем оца који не сарађује са надлежним органима старатељства и не делује у правцу добробити деце, а да искључиво старатељство мајке тренутно највише одговара добробити деце под условом надгледања од стране надлежних органа, те да је у ... у току поступак за вршење родитељског права, укључена Служба за помоћ деци и омладини и предложен третман

у Саветовалишту, то је и по оцени ревизијског суда правилан закључак нижестепених судова да је у склопу свих околности конкретног случаја нецелисходно изјашњавање о измени одлуке и захтев одбијен. Уређено одржавање личних односа малолетне деце са мајком, имајући у виду актуелну породичну ситуацију и непостојање родитељске сарадње, омогућава у конкретног случају очување блискости и емотивног односа са мајком, несумњиво потребног за правилан психофизички развој деце и одржавање породичних веза што је фундаментални елемент појма породичног живота, гарантованог чланом 8. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Осим тога, начин одржавања личних односа уређен одлуком суда у конкретног случају прилагођен је узрасту, развојним, образовним, васпитним и социјалним потребама малолетне деце, у постојећим животним околностима, па су ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права неосновани. Најбољи интерес детета је увек приоритетан када се одлучује о заштити права и интереса детета и цени се према околностима сваког конкретног случаја, што су нижестепени судови правилно учинили, након прибављања налаза и мишљења органа старатељства применом члана 270. Породичног закона и њихове правилне оцене. Стога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права. Следом наведеног, Врховни суд налази да је правилан закључак нижестепених судова да није дошло до промењених околности, због којих би било потребно да се промени одлука о начину одржавања личних односа мајке са мал.децом у односу на ранију одлуку.

Остали наводи ревизије, којима се указује на одлуку Врховног касационог суда Рев 887/2021 од 03.03.2021. године и оспорава одлука о начину одржавања личних односа мајке са мал. децом представљају понављање навода који су истицани у жалби против првостепене пресуде, које је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које овај суд у свему прихвата.

Из напред наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у изреци, а на основу члана 414. ЗПП.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**